

Bedevaartroute naar de Hasseltse Kapel

WandelZoekpagina

Lengte

18 km

Start- en eindpunt

café brasserie De Kiosk
Oranjeplein 20A
5175 BE Loon op Zand

Openbaar vervoer

Buslijn 136 Arriva,
Tilburg - Den Bosch.
Bushalte Oranjeplein, Loon
op Zand. 20 meter naar
startpunt.

Parkeren

Weteringplein 1, 5175 BZ
Loon op Zand

Horeca

café brasserie De Kiosk
Oranjeplein 20A
5175 BE Loon op Zand

**uitspanning 't Blauwe
Schaap**
Moleneind 29
5175 NZ Loon op Zand

Op enkele punten onderweg
zijn banken en
picknickplaatsen ingericht.

Routemaker

Charles Aerssens

Versiedatum

15-05-2025

Hart van Brabant

De teloorgang van het Rijke Roomsche Leven heeft geen inbreuk gedaan aan het feit dat in het Hart van Brabant de maand mei nog steeds Mariamaand heet. Zo wordt de traditie van de mariadevotie in ere gehouden en gaan velen ter bedevaart naar de talrijke Mariakapelletjes in het Brabantse land. In Tilburg en de omliggende dorpen leeft deze traditie ook nog steeds. Zo trekt oud en jong in de maand mei naar de Hasseltse Kapel, het oudste en misschien ook wel het dierbaarste monument van Tilburg om er een kaarsje op te steken bij Maria én om snoep te kopen bij de snoepkramen. Deze rondwandeling gaat vanuit Loon op Zand naar de Kapel van Onze Lieve Vrouw Visitatie in het oude buurtschap Hasselt in Tilburg Noord. Vervolgens wandelen we langs het Wilhelminakanaal. Door het Quirijnpark, dat als een Groene Long gelegen is tussen de wijken Heikant en Quirijnstok, gaat de route naar het Peerke Donderspark, de geboorteplek van Peerke Donders. Dit is ook een pelgrimsoord en pleisterplaats, waar menig Tilburger regelmatig heen gaat om de bekende stadsgenoot te gedenken. Langs de Noorderplas en door het Noorderbos wandelen we naar de Educatieve Boerderij Pauwelshoeve met uitspanning 't Bauwe Schaap en keren we door het bosgebiedje van Moleneind en langs het Witte Kasteel, de trots van Loon op Zand, terug naar het vertrekpunt.

De rondwandeling gaat slechts aan een klein aantal knooppunten van wandelroutenetwerk van VisitBrabant voorbij. De knooppunten waar de route passeert, zijn in de routebeschrijving vermeld!

Routebeschrijving

1 Startpunt van deze bedevaartwandeling is op het Oranjeplein vanaf Café Brasserie De Kiosk in het centrum van Loon op Zand. Voorbij KNP20 met infopaneel van het Wandelroutenetwerk van VisitBrabant wandelen we richting de St. Jans Onthoofdingskerk en volgen de Kerkstraat rechtuit. Langs KNP98 gaat de route op de afslag naar rechts rechtuit door de Bergstraat tot aan de brug over de N261. Onder de brug door gaan we naar links over de Heideweg met het snelfietspad F261 van Tilburg naar Waalwijk. Bij de rotonde met op- en afrit van de Midden-Brabantweg is het even opletten om de Heideweg te blijven volgen, die nu parallel aan de Midden-Brabantweg verloopt. Het zicht op deze snelweg wordt deels afgeschermd door de hoge bermbegroeiing. Tussen de betonnen wegversmalling door komen op het punt waar het uitgestrekte terrein van de Riolwaterzuivering Tilburg ligt. De Heideweg gaat over in de Bos en Beemdweg. Door aanpassingen en wegebouw activiteiten rond dit gebied en de Midden-Brabantweg worden we direct langs de vangrail geleid! Jammer maar helaas, de werkzaamheden duren nog even!! Het snelfietspad op de Bos en Beemdweg gaat over in de IJpelareweg, die onder aan het talud met een bocht naar rechts langs de Burgemeester Letschertweg verloopt. Aangekomen bij het tunneltje wandelen we linksaf onder de N60 door en komen aan KNP8. We blijven de IJpelareweg volgen en komen met de bocht naar rechts en links op de Grootvenstraat aan de noordzijde van het uitgestrekte industrieterrein Kraanven.

2 Op de Grootvenstraat gaat de route linksaf en met bocht naar rechts bij het schietterrein van het Tilburgse Kolveniersgilde Sint Dionysius gaat de route door de Kraanvenstraat langs de autoboulevard. We steken de Zevenheuvelenweg over bij de verkeerslichten. Nog even rechtdoor en we komen aan de Goirkekanaaldijk bij de ophaalbrug over het Wilhelminakanaal (1). Het kanaal steken we over en bereiken na 200 meter het Hasseltplein, een oude Frankische driehoek, waar in het verleden nog een brandvijver heeft

gelegen! In een parkachtige omgeving ligt hier de Hasseltse Kapel (2). Deze kapel van Onze Lieve Vrouw Visitatie is het oudste en ook het dierbaarste monument van Tilburg en in de meimaand een zeer populaire bedevaartsplaats voor de Tilburgers. De Mariamaand mei trekt jong en oud naar de Hasseltse Kapel om er een kaarsje op te steken bij het Mariabeeld (3) en naar oud gebruik en Tilburgse traditie bij de snoepkramen snoep te halen! Deze plek roept op tot een ogenblik van devotie en je bent er bijna nooit alleen. We wandelen vanaf de Hasseltse Kapel terug naar het Wilhelminakanaal, waar we voor de brug naar rechts op de oever van de Goirkekanaaldijk het wandelpad volgen. De route gaat onder het viaduct van de Midden-Brabantweg door en langs de zwaai om tot aan de ophaalbrug Waalstraat voor fietsers en wandelaars.

3 We steken naar links de ophaalbrug Waalstraat over en vervolgen onze route naar rechts over de Goirkekanaaldijk tot we aan de volgende ophaalbrug Lijnsheike komen. Rechtdoor steken we de Von Weberstraat over. De Goirkekanaaldijk gaat over in de Lovense Kanaaldijk. We volgen vanaf KNP6 het voetpad tot voor de brug over het kanaal, waar we linksaf slaan op het Kreuzepad en rechtuit door de Kreuzestraat richting de Bachflat wandelen. Op de parkeerplaats bij deze flat even naar links en dan rechtsaf over het Bachpad naar de oversteekplaats. Bij de verkeerslichten steken we de dubbele Heikantlaan over en wandelen dan rechtsaf over het Boedijnpad naast het fietspad. Dit pad is vernoemd naar vioolleraar, muziekpedagoog en componist Gerardus Hendrik Boedijn (1893-1973), die grote bekendheid had door zijn composities voor harmonie- en fanfareorkesten. Waar op de Heikantlaan de op- en afrit van de Quirijnstoklaan invoegen gaat de route schuin linksvoor het Quirijnpark (4) in.

4 In dit stadspark slaan we op de eerste kruising rechts af en volgen er de groengele markering in het wandelroutenetwerk! Het voetpad slingert noordwaarts tussen de aangrenzende

woongebieden van de oude woonwijk Heikant en de nieuwe woonwijk Quirijnstok door. We wandelen over bruggetjes en hellinkjes. Op de Van Anrooylaan aangekomen steken we over en vervolgen de route door het Quirijnpark over het voetpad langs het hekwerk van Basisschool Stelaertshoeve. Opnieuw gaat het voetpad noordwaarts via de groengele markeringen tot we op de Vlashoflaan uitkomen. Via het onverharde paadje steken we over en volgen dit onverharde paadje langs het kleine stroompje tot we bij KNP5 op de klinkers van de Rugdijk uitkomen. De route gaat even naar rechts om dan bij de berm paal en de hoogspanningsleiding linksaf het grasbaantje in te slaan. Voor het hekwerk gaat de wandelroute rechtsaf en slingert door het bosje tot we langs het weiland op het asfalt van de Moerzijstraat staan. Linksaf gaat bij KNP53 de Moerzijstraat over in de Moerstraat. Aangekomen op de T-splitsing met de Petrus Dondersstraat slaan we linksaf naar het Petrus Donderspark (5).

5 Het Peerke Donderspark is opnieuw een plek van bezinning, een pelgrimsoord en pleisterplaats, waar menig Tilburger regelmatig heen gaat voor een bezoekje aan het geboortehuis van Peerke Donders, de kapel, kruisweg en het Peerke Donders Paviljoen om zijn stadsgenoot in ere te houden en te herinneren. Weer op weg gaat de route terug naar de Moerstraat en wandelen we linksaf de Moerstraat helemaal uit tot op de T-splitsing met de Kalverstraat. Rechtsaf gaat de route via de brug over de Burgemeester Bechtweg, de N261 tot de afslag links onder aan het talud. Linksaf wandelen we met de klok mee rond het bosgebiedje met de sloot aan de linkerzijde. We komen nu in het Noorderbos (6), dat begin jaren '90 van de vorige eeuw aangeplant op de voormalige vloeivelden, die dienst gedaan hebben om het afvalwater van Tilburg te zuiveren

6 Aan het einde van dit bosje komen we in een bomenlaantje. Dit laantje verloopt langs de westzijde van de Noorderplas, een grote zandafgraving, waarvan het zand gebruikt is om de rondwegen ten noorden en westen van Tilburg een goede ondergrond te geven. Net voor de T-splitsing kiezen we voor het pad pal op de oever van de

Noorderplas. Voorbij de visstek steken we naar links het bruggetje over om vervolgens op de andere oever rechtsaf verder te wandelen. Aangekomen bij het volgende bruggetje gaat de route linksaf het laantje in tot aan KNP29. De route gaat rechtsaf langs een aantal rechthoekige percelen, waar nog de structuur van de oude blauwsloten en vloeivelden te herkennen is. Aan het einde van dit pad komen we op de Kalverstraat. We blijven voor de sluitboom en wandelen linksaf met de sloot aan de rechterzijde. Aan het einde even naar rechts en dan naar links tot aan de Houtsestraat, waar we oversteken. We volgen Moleneind om net voorbij de padenpoel linksaf door het grasland bij KNP55 op Moleneind uit te komen bij de Educatieve Boerderij Pauwelshoeve, de thuisbasis van schapsherder Bart van Ekkendonk met zijn bedrijf 'De Lachende Ooi' en horeca 't Blauwe Schaap. Dit is een ideale plek voor een pauzemoment.

7 Vanaf horeca 't Blauwe Schaap wandelen we over het Moleneind richting Loon op Zand. Maar in de bocht verlaten we de klinkerweg en gaat de route rechtuit langs weide en bosrand het bosgebied in tot aan de T-spitsing van bospaden. We wandelen rechtsaf voorbij KNP16 en komen op een veldweg, die op de topografische kaart vermeld staat als Heideweg. Tussen akkers en open weilanden gaat de route richting Loon op Zand. We negeren een kruising van zandpaden en tussen kleinere bosschages komen we aan de Kasteelhoevenweg, die we oversteken. We wandelen over het kleine paadje achter de bebouwing door langs het akkerland tot we de hoek van de Orion en de Ecliptica bij een bijzonder roestvrijstalen kunstwerk staan. Het is een schilderij met een fraaie doorkijk op het open landschap. Binnen de omkadering van het kunstwerk zijn de contouren van een enkele bijzondere gebouwen in Loon op Zand te zien: het Witte Kasteel, Castellanie en de kerk. We wandelen rechtsaf op de Ecliptica om na enkele tientallen meters bij de berm paal naar links door het hek het statige bomenlaantje in volgen naar KNP41. Hier hebben we zicht op het Witte Kasteel (7) met op het voorplein het koetshuis en de voormalige woning voor het personeel, nu B&B. De trots van Loon op Zand is sinds 2013 is het beheer van de

Stichting Het Witte Kasteel. Tegenover KNP41 gaat het laatste traject door het met statige bomen omzoomde laantje terug naar de Ecliptica en zijn het nog maar enkele meters vanaf het bushokje aan de Kasteelweide naar links tot aan KNP20a bij het startpunt Café brasserie De Kiosk.

Omgevingsinformatie

1 - Wilhelminakanaal Tilburg

De eerste plannen voor een kanaal dat Tilburg met de Maas verbindt, dateren uit 1794. Tilburg heeft in die tijd een belangrijke wolindustrie, maar is alleen bereikbaar over vaak slecht begaanbare zandwegen naar de havens in andere plaatsen. De plaatselijke fabrikanten en grootgrondbezitters willen een scheepvaartverbinding om de lokale economie te stimuleren en ontginning van uitgebreide gebieden mogelijk te maken. Het zijn Koning Lodewijk Napoleon en daarna Koning Willem I die opdracht geven een plan te ontwerpen voor een kanaal van Tilburg naar het bevaarbare deel van de Donge. In 1848 wordt begonnen met de aanleg, maar het werk wordt korte tijd later stilgelegd. Vanaf het midden van de 19de eeuw wordt de aanleg en exploitatie van kanalen veelal overgelaten aan particuliere ondernemingen. Maar als ir. J.E. Duijvené erin slaagt een concessie te verwerven, komen door technische en financiële problemen zijn plannen niet van de grond. Door voortdurend discussies over de vraag wie verantwoordelijkheid is voor de aanleg en het onderhoud, de provincie of het Rijk, duurt het tot 1905 voordat de Wet op het Wilhelminakanaal afgekondigd wordt. In 1910 begint de daadwerkelijke aanleg en wordt het gedeelte van de Amer en de Mark naar Tilburg aangelegd. Tilburg is dan in 1919 via het kanaal bereikbaar. De openstelling van het gehele Wilhelminakanaal met het traject van Tilburg naar de Zuid-Willemsvaart vindt plaats in 1923.

2 - Hasseltse Kapel

De Kapel van Onze Lieve Vrouw Visitatie is in de meimaand een zeer populaire bedevaartsplaats voor de Tilburgers. Het is het oudste en ook het dierbaarste monument van Tilburg. De Mariakapel wordt al in 1540 vermeld in het testament van Laurens Peter Verschuieren, die een bedrag van tien stuivers nalaat aan: 'onser liever vrouwen inder Capellen aan die Hasselt'. Maar de kapel in het buurtschap Hasselt moet al vóór 1536 gesticht zijn, gezien het feit dat de klok in de toren de inscriptie draagt: 'Maria is mijnen naem, Jasper Moer maecten mij int jaer ons heeren MCCCCXXVI'. Als in 1648 de katholieke godsdienst verboden wordt, wordt de kapel gebruikt als woning en als herberg. In 1796 wordt het gebouw weer hersteld en mogen de buurtbewoners van de Hasselt de kapel weer als bedehuis in gebruik nemen. Dan wordt ook het huidige 18de eeuwse Mariabeeld geplaatst. De kapel wordt een typisch Tilburgs Mariaheilgdom en ook Peerke Donders heeft er in zijn jeugd vaak en urenlang gebeden. In 1970 is de kapel op initiatief van professor Harrie van den Eerenbeemt weer zo veel mogelijk in de oorspronkelijke staat gerestaureerd en in 1972 heropend. Ieder jaar in de Mariamaand mei trekt jong en oud naar de Hasseltse Kapel om er een kaarsje op te steken en naar oud gebruik en Tilburgse traditie bij de snoepkramen snoep te halen!

3 - Mariabeeld Onze Lieve Vrouw Visitatie

Het huidige Mariabeeld staat er pas sinds 1796, kort nadat na de inval van de Fransen en de Bataafse omwenteling de Hasseltse Kapel aan de katholieken is toegestaan om opnieuw de eredienst te vieren in de kapel. Het gepolychromeerde houten beeld met barokke stijlkenmerken is slechts een buste

van Maria met een kindje op de arm. Het is dus zoals vaker wordt gezien een aankleedpop waarbij alles, wat toch niet te zien is, weggelaten is. De kronen en sieraden van edelmetaal zijn geschenken van vrome weldoeners sinds de 19e eeuw. In 1971-1972 werd het beeld gerestaureerd. De bedevaartpraktijk kennen we pas met zekerheid uit de 19de eeuw. De mirakels waarnaar de talloze ex-voto's, die in de kapel hangen verwijzen, zijn dus aan deze betrekkelijk jong Lieve Vrouw te danken en niet aan een oeroud wonderbeeldje zoals dat op andere plaatsen het geval is. De verering is er echter niet minder groot om.

4 - Het Quirijnpark

Dit park is een smal open gebied, dat een netwerk van verbindingen en een levendige schakel vormt tussen de aangrenzende woongebieden van de oude woonwijk Heikant en de nieuwe woonwijk Quirijnstok. Het Quirijnpark rijgt beide wijken aaneen. Met een beperkt aantal ingrediënten is een grote diversiteit aan gebruiksmogelijkheden en beleving gecreëerd. Het padensysteem vormt het 'zenuwstelsel' van het park, en legt comfortabele verbindingen tussen de beide wijken. Het golvende terrein naar een ontwerp van Karres en Brands bevat een stelsel van verschillende lager gelegen wadi's, vijvers en infiltratiezones. Door de vrijkomende grond uit vijvers en wadi's zijn er hoogteverschillen tot vier meter gerealiseerd, waardoor een spannend recreatie- en speelpark is ontstaan.

5 - Peerke Donderspark

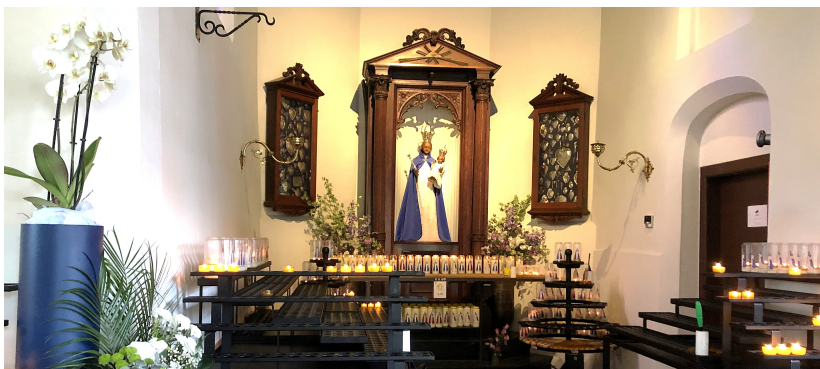
In het oude buurtschap de Heikant in Tilburg-Noord heeft op deze plek Peerke Donders (1809-1887) in 1809 het levenslicht gezien. De sinds 1982 door paus Johannes Paulus II zalig verklaarde Peerke Donders (1809-1887) is bekend geworden door zijn werk in de melaatsenkolonie 'Batavia' in Suriname. Aan deze eenzame, verstoten en vergeten mensen heeft hij zich 27 jaar toegewijd. Dagelijks trekt hij rond om er de zieken te bezoeken, hen te verzorgen, te bemoedigen, stervenden op hun dood voor te bereiden en ze te begraven. Hier in het Peerke Donderspark staat een replica van zijn geboortehuisje, een gerestaureerde kapel in Surinaamse bouwstijl (1920), een reusachtige kruisweg (1933) en sinds 2009 het Peerke Donders Paviljoen, een museum dat zijn persoon, zijn leven en werk van naastenliefde op een eigentijdse wijze onder de aandacht van het publiek brengt van met name de jongere generaties. Het museum wordt beheerd door de Stichting Peerke Donders Paviljoen, opgericht met instemming van en in nauwe samenwerking met de Redemptoristen, de Pater Donders Vereniging, de Norbertijnen en hun Parochie Heikant-Quirijnstok in Tilburg. Dit alles maakt duidelijk dat Tilburg 'zijn' Peerke Donders niet heeft vergeten en zo is het Peerke Donderspark geworden tot een pelgrimsoord en pleisterplaats, waar menig Tilburger regelmatig heen gaat.

6 - Het Noorderbos

Het circa 162 hectare groot Noorderbos is begin jaren '90 van de vorige eeuw aangeplant op de voormalige vloeivelden, die dienst gedaan hebben om het afvalwater van Tilburg te zuiveren. Als in bewoners en de industrie sterk toe. De stad heeft enkel verbinding met drie kleine stroompjes: de Donge, de Zandleij en de Leij. In deze riviertjes wordt het afvalwater van de textielfabrieken en de riolering in zogenaamde blauwsloten ongezuiverd afgevoerd. De omliggende dorpen protesteren hier tegen en zo richt Tilburg in 1903 de eerste vloeivelden in ten westen van de stad, op een complex woeste gronden dat De Witsie heet. De textielfabrieken aan de Goirkestraat lozen op de Zandleij en in 1919 ten noorden van Tilburg op de vloeivelden, die tot 1972 hebben gefunctioneerd. In 1999 besluit men om in dit gebied een nieuw natuurgebied aan te leggen: het Noorderbos. Bij het inrichtingsplan krijgen een aantal waterlopen, sluisjes en stuwtjes van de voormalige vloeivelden een plaats als een stukje vergane glorie uit de vroege twintigste eeuw. De jarenlange bevoeiing met voedselrijk water heeft ervoor gezorgd, dat de bodem een hoog organisch gehalte heeft. Het Noorderbos is nu één groot recreatiebos en vormt een contrast met de omgeving, waarin de structuur van de vloeivelden herkenbaar gebleven is en waar gewandeld kan worden langs de afvoersloten die zijn omgevormd tot eikenlanen en singels. Ook de zandafgraving Noorderplas maakt deel uit van dit Noorderbos,

7 - Het Witte Kasteel Loon op Zand

Het huidige gebouw stamt uit 1777, maar het oorspronkelijke kasteel is veel groter en dateert uit 1387. Het behoort dan toe aan Hertogin Johanna van Brabant en bestaat uit een eenvoudige woontoren. Rond 1400 verwerft Ridder Pauwels van Haestrecht het kasteel als onderpand van Hertogin Johanna van Brabant. Diverse adellijke en vooraanstaande families bewonen het kasteel, dat in de 15e en 16e eeuw wordt uitgebreid. Er komen bijgebouwen: een onderkomen voor soldaten, een bakkerij en een smederij. Een kasteel is in die tijd een dorpje op zich. Door de eeuwen heen bezoeken beroemde personen het kasteel, zoals de Zonnekoning Lodewijk XIV, die er enige tijd logeert tijdens de krijgstoet in 1672 tegen de Republiek der Zeven Verenigde Provinciën. Ook Napoleon bezoekt tijdens de Franse overheersing het Witte Kasteel. Daarna nog worden in de 16e en 17e eeuw een aantal vleugels aan het kasteel gebouwd. Maar in 1778 treft het noodlot het kasteel van Loon op Zand. Een ingrijpende verbouwing vindt dan plaats, waarbij de eerder aangebouwde vleugels worden gesloopt, evenals het monumentaal poortgebouw. Het oudste deel van het kasteel, een Middeleeuwse donjon, blijft als enig resterende vleugel gedeeltelijk staan. Zo ontstaat het huidige kasteel, een in 18e eeuwse stijl opgetrokken landhuis, gebouwd op een deel van de oude fundamenteën, waarvan enkele keldergewelven met ribloze kruisgewelven bewaard gebleven zijn. Bij deze drastische verbouwing is de ingang van het kasteel van de westzijde naar de noordzijde verplaatst en de vensterindeling aangepast. Op het voorplein komt een koetshuis en een woning voor het personeel. Sinds 2013 is het beheer van het Witte Kasteel in handen van de Stichting Het Witte Kasteel.

Bedevaartroute naar de Hasseltse Kapel, 18 km

WandelZoekpagina

Aangemaakt voor: Charles Aerssens

Copyright Topografische Dienst Kadaster, Emmen